

Danske Regioner har i mail d. 25. november bedt Dansk Center for Organdonation om, i det omfang det er muligt, at bidrage til besvarelsen af:

Spørgsmål 254

Hvad har de enkelte regioner gjort for at få flere organdonorer?

Spørgsmål 255

Hvilke tiltag har de forskellige regioner gjort for at få flere nyretransplanteret?

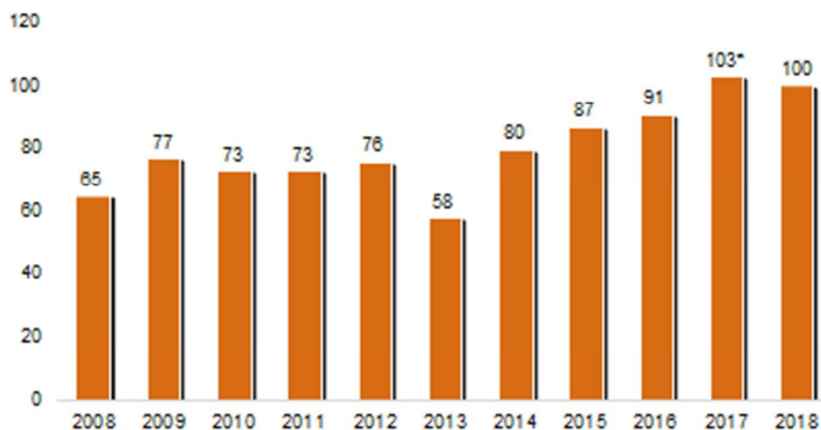
Dansk Center for Organdonation (DCO) er det nationale videnscenter for organdonation fra afdøde. Centret har siden etableringen i 2008 samarbejdet med landets hospitaler om en styrket indsats på området for organdonation. DCO's hospitalsrettede indsats omhandler ikke donation af nyre fra levende donorer.

I det følgende redegøres for de nationale tiltag vedr. donation fra afdøde, som hospitalerne gennemfører i et tæt samarbejde med DCO og dækker således både spørgsmål 254 og 255.

Den styrkede indsats har ført til en stigning i antallet af afdøde donorer fra 65 i 2008 til 100 i 2018 og en stigning i antallet af transplantationer med nyre fra afdøde donorer fra 141 i 2009 til 165 i 2018.

Tabel: Antal afdøde donorer i Danmark i perioden 2008-2018

Antal afdøde donorer 2008 - 2018

* Fra 2016 anvendes en ændret definition i opgørelsen af antal afdøde donorer. Udover afdøde donorer, som fik udtaget mindst ét organ medregnes også de donorer, hvor donoroperationen var påbegyndt.

Kilde: Scandiatransplant og transplantationscentrene Aarhus Universitetshospital, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet, jan. 2018

Tabel: Antal transplanterede danske patienter med nyre fra afdøde donorer i Danmark og udlandet samt levende donorer i Danmark i perioden 2009 - 2018

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nyrer										
 Antal nyretransplanterede i alt	231	231	232	213	211	246	270	251	248	230
Antal transplanterede fra levende donorer	90	102	100	77	107	110	119	109	92	77
Antal transplanterede fra afdøde donorer	141	130	135	137	108	139	154	154	165	159
Antal aktive på venteliste ved årets udgang	332	337	322	318	347	342	347	391	378	405
Antal døde på venteliste ved årets udgang	44	20	28	13	22	16	15	20	22	30
Nyre-bugspytkirtel										
 Antal transplanterede med nyre-bugspytkirtel	-	-	-	-	-	-	2	7	9	4
Antal aktive på venteliste ved årets udgang til nyre-bugspytkirtel	-	-	-	-	-	-	14	9	6	6
Antal døde på venteliste til nyre-bugspytkirtel ved årets udgang	-	-	-	-	-	-	0	1	0	2
Lever-nyre										
 Antal transplanterede med lever-nyre	-	1	1	1	4	1	0	3	2	2
Antal aktive på venteliste til lever-nyre ved årets udgang	1	1	0	1	0	0	1	2	2	3
Lunge-nyre										
 Antal transplanterede med lunge-nyre	-	-	-	-	-	-	1	0	0	0
To nyrer										
 Antal transplanterede med to nyrer	-	-	1	0	0	1	0	1	0	0

Indsatsen på hospitalerne havde fra DCO's start i 2008 fokus på intensivafdelingernes **parathed til at håndtere organdonationsforløb**, så alle der vil og kan donere deres organer, når de dør på et hospital, får mulighed for det.

National Guideline for Organdonation

DCO har sammen med hospitalerne afdækket best practice for organdonation og på den baggrund udviklet en national guideline for organdonation til brug i intensivafdelingerne. Dette redskab sikrer, at best practice kan følges gennem hele donationsprocessen fra identifikation af potentielle donorer til omsorg for de pårørende.

Faglig støtte i alle donationsforløb på intensivafdelingerne

Endvidere har DCO etableret en udrykningsfunktion, så der i alle donationsforløb tilkaldes en særligt uddannet neurointensivsygeplejerske, som yder faglig støtte til afdelingens personale gennem donationsforløbet.

Pårørendeindsats

DCO har i samarbejde med intensivafdelingerne udviklet en særlig indsats overfor pårørende til organdonorer. Indsatsen har fokus på, hvordan man støtter og kommunikerer med pårørende til organdonorer - både mens de opholder sig på hospitalet og i efterfølgende, når de har afsluttet forløbet på hospitalet.

Donationsansvarlige nøglepersoner og undervisning af personalet

Alle intensivafdelinger har udpeget én læge og én sygeplejerske som donationsansvarlige nøglepersoner. Disse nøglepersoner er organiseret i et netværk under DCO. Nøglepersonerne arbejder alle efter samme nationale funktionsbeskrivelse og følger den løbende uddannelse, som tilrettelægges af DCO. Nøglepersonerne er med til at sikre en robust organisation omkring organdonation i afdelingen, og at det personale, som er involveret i procedurerne, er uddannet til det gennem deltagelse i DCO's basis- og specialistkurser.

Monitorering af donorpotentialet og årsager til frafald af potentielle donorer

Hospitalernes donorpotential i intensivafdelingerne monitoreres i den kliniske kvalitetsdatabase – Organdonationsdatabasen. DCO driver databasen og har tilknyttet en styregruppe, hvor også regionerne er repræsenteret, dog undtaget Region Hovedstaden. DCO offentliggør hvert år i juni en årsrapport fra databasen, og har, indtil nu, udsendt kvartalsrapporter til de enkelte hospitaler med henblik på tæt opfølgning i intensivafdelingerne. DCO følger årligt op på denne monitorering på møder på hospitalerne, hvor ledelser og donationsansvarlige nøglepersoner fra intensivafdelingen samt repræsentanter fra neurologisk afdeling og akutmodtagelsen deltager.

Visitering af patienter med dødelige skader i hjernen til intensivafdelingen

Udover fokus på indsatsen på intensivafdelingerne har DCO siden 2015 også haft fokus på et samarbejde med hospitalernes neurologiske afdelinger og akutmodtagelser med henblik på at fastholde og øge opmærksomheden på organdonation i disse afdelinger og uddanne det personale, som kan blive involveret i organdonation. Sigtet med denne indsats er at understøtte anbefalingen fra Sundhedsstyrelsen i 2015 til regionerne (vedhæftet) om at sikre arbejdsgange og kapacitet til, at patienter med dødelige skader i hjernen og lavt bevidsthedsniveau bliver visiteret til intensivafdelingen til afklaring af behandlingsniveau og eventuel organdonation. Aalborg Universitetshospital og Odense Universitetshospital fik hurtigt i forlængelse heraf implementeret fælles retningslinjer på hospitalet for arbejdsgangene. Aarhus Universitetshospital og Rigshospitalet er i gang med lignende tiltag.

Fokuspunkter for kvalitetsudvikling på området for donation fra afdøde

DCO' styregruppe vedtog i 2016, at Sundhedsstyrelsens anbefalinger fra 2015 skulle være [fokuspunkter i det fortsatte kvalitetsudviklings arbejde](#) på området. Styregruppen har siden da på det årlige styregruppemøde fulgt udviklingen tæt. DCO, Sundhedsstyrelsen og hospitalsdirektørerne på universitetshospitalerne med neurokirurgiske og neurointensive afdelinger har herudover afholdt separate møder med fokus på bl.a. at udvikle og følge op på Sundhedsstyrelsens anbefalinger vedr. monitorering af donorpotentialet på hele hospitalet.

Til:

Region Nordjylland
Region Midtjylland
Region Syddanmark
Region Sjælland
Region Hovedstaden

25. september 2015

Vedr. den præ- og intrahospitale visitation og behandling af bevidstløse patienter ift. potentielle organdonorer

Sagsnr. 4-1010-89/1/
Reference BJK
T 72227821
E syb

Hovedparten af Folketingets partier vedtog i 2014 National Handlingsplan for Organdonation, som skal sikre mulighed for organtransplantation til mennesker med behov for et nyt organ.

Som et led i handlingsplanen har Dansk Center for Organdonation afdækket, om der er et uudnyttet donorpotentiale udenfor de intensive afdelinger, herunder blandt bevidstløse patienter behandlet præhospitalt af akutlægebil. Udgangspunktet har bl.a. været at afdække årsager der kan forklare den lave donorrate i Danmark sammenlignet med f.eks. Norge, samt komme med anbefalinger til indsatser der kan forbedre donorpotentialet.

Med udgangspunkt i en undersøgelse af samtlige bevidstløse patienter, der i en 2-års periode blev indbragt til Aalborg Universitetshospital med akutlægebil, er der gennemført en analyse af forhold, der har betydning for patientens primære behandling og behandlingens konsekvens for mulighederne for organdonation.

Resultaterne fremgår af rapporten ”Organdonorpotentialet præhospitalt og på et dansk universitetshospital” som vedlægges.

Undersøgelsen viser at et antal patienter med dødelig hjernelæsion ikke er blevet intuberet, og derved er mistet som potentielle donorer. Rapporten viser endvidere et stort frafald af potentielle donorer i det videre behandlingsforløb på universitetshospitalet, primært fordi mange potentielle donorer dør udenfor intensivafdeling. I undersøgelsesperioden drejede det sig om i alt 38 patienter ud af 85, hvoraf 25 ikke på noget tidspunkt var indlagt på intensivafdeling.

Den hidtidige indsats ift. organdonation i Danmark har været fokuseret på de intensive afdelinger, hvorfor disse 25 patienter falder udenfor det beredskab, der er etableret. Det påpeger et behov for en oplysningsindsats, der er rettet imod de personalegrupper, der møder patienterne i den initiale fase, for at sikre at alle relevante patienter indlægges på intensivafdeling og respiratorbehandles.

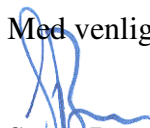
Rapportens konklusioner har været drøftet i styregruppen for Dansk Center for Organdonation, hvor der var bred tilslutning til en forstærket indsats på området.

På baggrund af rapporten og denne drøftelse vil Sundhedsstyrelsen anbefale regionerne følgende tiltag:

- at de præhospitale organisationer sikrer fokus på intubation af patienter med mulig cerebral skade og et bevidsthedsniveau under 9 på Glasgow Coma Scale, hvor hensyn til afstand til hospital, intensivkapacitet m.v. ikke får afgørende indflydelse på beslutning om intubation på skadestedet
- at visitationen i akutmodtagelser og intrahospitalt prioriterer indlæggelse af disse patienter på intensivafdeling, og at hospitalerne har fokus på at skabe kapacitet på intensivafdelingerne til behandling af potentielle organdonorer
- at regionerne overvejer muligheder for prospektiv dataopsamling vedr. præ- og intrahospitale forløb for bevidstløse patienter, med udgangspunkt i eksisterende præhospitale journalsystemer
- at det sikres at hospitalerne følger ”Best Practice for Organdonation” og initiativer beskrevet i ”National Handlungsplan for Organdonation”, således at mulighederne for organdonation skal være undersøgt inden kurativ behandling ophører og at samtaler med pårørende varetage af særligt kvalificeret personale
- at regionerne overvejer forsøgsordninger med en ”hospitalsnøgleperson”, der kan bistå intensivafdelingerne i donordetektion, pårørende-samtaler og andre dele af donationsprocessen.

Sundhedsstyrelsen har bedt Dansk Center for Organdonation om at følge udviklingen nationalt. Centret kan bistå regionerne på området og indgår gerne i et fælles arbejde om at sikre en koordineret indsats. Vi skal samtidig bede regionerne om en tilbagemelding vedr. indsatser ud fra ovenstående indsatser senest 1. september 2016 mhp. drøftelse på næste møde i styregruppen for Dansk Center for Organdonation.

Med venlig hilsen,

Søren Brostrøm
Enhedschef
Sygehuse og Beredskab